

Beogradske Novine

14.

BEOGRAD, utorak 1. februara 1916.

GODIŠTE II.

UREDNIŠTVO I UPRAVA: BEOGRAD, ČUBRINA ULICA 3.,
TISKARA: ULICA VUKA KARADŽIĆA br. 26.

SVI SE DOPISI ŠALJU NA ADRESU:
„BEOGRADSKÉ NOVINE“, ETAPNA POŠTA 131.

RATNI IZVJEŠTAJI.

Izvještaj austro-ugarskog generalnog štaba.

K. B. Beč, 31. januara.

Rusko bojište:

Neprijatelj je u toku jučerašnjeg dana obavio svoje napade na mostobranu kod Cieszko. Svi pokušaji neprijateljevi, da dokopa ovih položaja razbijeni su od napada naših hrabrih četa. Skoro na svim frontovima sjeveroistočnog bojišta, učestvovala je snažno i ruska artilerija. Mjesto je dejstvovalo i teško topništvo.

Talijansko bojište:

Ništa novo.

Balkansko bojište:

U Crnoj Gori vlada potpun mir. U Ivanu Meduanskom nagjena su topa, vrlo mnogo artiljerijske municije i velike količine kave i brašna.

Zamjenik glavara generalnog stožera
podmaršal pl. Höfer.

K. B. Beč, 31. januara.

Zvanično se javlja:

Na svima bojištima nema ničeg značajnog.

Zamjenik glavara glavnog stožera
podmaršal pl. Höfer.

Izvještaj njemačkog vojnog vodstva.

Iz glavnog stana se saopštava:

K. B. Berlin, 31. januara.

Zapadno bojište:

Na putu Vimy-Neuville i južno od tog puta, nastavljaju se borbe oko položaja, koje je posjela naša vojska. Jedan ruski napad je odbijen. Položaj osvojen od Somme proteže se 3500 metara, dok je 1000 metara; na njemu smo zarobili ukupno 17 časnika i 1270 vojnika, među njima i nekoliko Engleza. Francuzi pokušali slab protiv-napad, ali je on sa potpunom odbijen. U Champagni je došlo povremeno do slabije artiljerijske borbe. Na istočnom i balkanskom bojištu nema ničeg značajnog.

Glavno zapovjedništvo.

Izvještaj turskog glavnog stana.

K. B. Carigrad, 31. januara.

Izvještaj brzojavne agencije „Milli“ iz glavnog stana saopštava:

Dardanelaska fronta:

28.-I. ispao je jedan neprijateljski brod, na okolicu Sedil-Bahra dvadeset kilometara, i povukao se zatim.

Na ostalim frontovima ničeg značajnijeg.

Ruski kulturni rad.

Car je poslao svoju vojsku miliona, da oslobodi crvenu Rusiju i da na Karpovima istakne zastavu ruske carevine. Kao i mnogi drugi oslobodilac, ni car nije pitao, da li pučanstvo iz crvene Rusije, a to će reći Galicije, zaista želi da bude oslobođeno od njegove vojske. Ta potreba je mnogim narodima naturiti blagostanje, potrebno je oružanom rukom primorati ih, da prime sreću! To je baš i htio car, kada je mjeseca avgusta 1914. godine naredio svojim 70 zborovima prvog ubojnog reda, da prodru u Galiciju. Poljaci, Ukrajinci i Židovi, koji tamo žive, trebali su budu oslobođeni, trebali su da prime rusku kulturu — a dali su oni time zadovoljni ili ne, bilo je oslobodiocu sasvim svejedno.

U početku je izgledalo, kao da će ovo nešto neobično oslobođenje zaista poći za rukom. Po zajedničkom ratnom planu austro-ugarskog i njemačkog generalštaba — imala je vojska austro-ugarske monarhije svu rusku najezdu da privuče na sebe, dok Nijemcima ne bude moguće da sa zapadnog fronta odvoje toliku vojsku, da bi se na istočnom bojištu mogla primiti borba, koja će dovesti do povoljnih, odlučujućih rezultata. Tada je prije svega bilo potrebno zadržati Ruse od prodiranja na Berlin, jer Nijemci, i pored sviju pobjeda Hindenburgovih, ne bi bili u mogućnosti, da zadrže glavnu rusku snagu od srca svoje carevine. Zato je austro-ugarska vojska morala, da žrtvuje, i ona je to učinila, stavljajući se u što je moguće širem frontu protiv nadmoćnijeg neprijatelja i privlačili tako sve njegove snage na sebe. Razumije se, u takvoj borbi, nije mogla postići uspjech, koji bi se veličao nekim sjajnim pobjedama. Ali najveći uspjech jedne vojske ne ogleda se toliko u pobjedama, kao u žrtvama, koje ona prima na sebe, da bi osigurala krajnju pobjedu. Nikada vojska nije imala da podnese više žrtava, nego što je to bio slučaj sa austro-ugarskom vojskom prilikom borba u Galiciji, i nikada nijedna vojska nije žrtve podnosila sa toliko junaštva. A nikada podnjete žrtve nisu dovele i do sjajnijih uspjecha. Velika borba 2. maja 1915. godine, kada su probijene ruske linije i razbijena ruska vojska, plod je velikih žrtava, koje je podnjela austro-ugarska vojska.

Ali do 2. maja bili su Rusi gospodari istočne i srednje Galicije. Oni su živili u nadi, da su postigli cilj rata i da su oslobodili crvenu Rusiju. I sa neobičnom revnošću trudili su se oni, da oslobodjenom pučanstvu pokažu i nature rusku kulturu.

Izvještaj, koji mi dole niže saopštavamo, lijep je primjer ruske kulture, koju su Rusi pokazivali u Galiciji. Možda je, po ruskom shvatanju, to što su oni radili jedino prava kultura, i da su ruski kozaci i žandarmi jedino pravi nosioci kulture. Možda se i u Engleskoj i u Francuskoj dijeli ovo rusko mišljenje, jer inače mučno da bi se udružili sa tom kulturom, i sa njom zajedno stupili u borbu protiv srednje evropske kulture, da nju unište. U Austro-Ugarskoj pak i Njemačkoj ima se u svakom slučaju drukčije mišljenje o kulturi, i to što su Rusi radili u Galiciji krsti se imenom najstrašnija nedjela, pred kojima bi čak i stari varvari Huni prebljediti od zavisti, jer tako nečovječni nisu ni oni umjeli da budu. Ali zato su Huni vodili rat u petome vijeku, a Rusi u dvadesetom, i zato su oni i morali u mnogome, da se usavrše i u tehnici ubijanja, u pljački i u razbojništvu.

Dokle se bačuška car zadovoljava time, da ovu visoku kulturu gaje samo njegovi stari podanici, nas se to malo tiče. Navikli smo već da čujemo i najstrašnije stvari iz carevine bijelog medvjeda; pogromi, radničke pobune i odvogjenje čitavih sela u Sibir, nisu nikakva rjetkost. Ali kad ruski car, i to još Nikola II, za čije je vlade proliveno više nevine krvi nego za vrijeme Ivana Groznog, ima smjelosti, da se drzne da kaže kako hoće druge zemlje da usreći svojom kulturom, onda se to pitanje mora raspraviti, jer onda se tiče časti i slobode svijeta. Sa svojom vojskom od osam miliona, pošlo je za ruskom caru, da osvoji jedan sasvim mali dio svijeta. Galiciju, za deset mjeseci. On je tu osvojenu zemlju opet izgubio, ali kratko vrijeme za koje ja on u toj zemlji vladao bilo dovoljno da pokaže Evropi, kakva bi bila sudbina ove zemlje, da je rusko oružje pobijedilo u ovom ratu.

Ali Rusima nije bilo sugjeno, da im se ostvare želje. Oni su pobijegjeni. Borili su se za nisku stvar, za rđjavu kulturu, i morali su podleći. Jedino dobra stvar i visoka kultura Austro-Ugarske i njenih saveznika ostaju kao pobjednici u ovom ratu za svjetsku vlast.

Ruska „kultura“.

K. B. Beč, 31. januara.

Stan ratne štampe javlja:

Iz bogate zbirke zvaničnih dokaza o nedjelima, koja su Rusi počinili u Galiciji i u Bukovini, da navedemo samo slijedeću, protokolarno zabilježenu izjavu jednog državnog činovnika, koja je vrlo zanimljiva i značajna:

Moses Tannenbaum, državni sekretar iz Kottmanna, dao je slijedeću izjavu o zlostavljanju židovskog pučanstva, koje su Rusi povukli sa sobom u sjeveroistočnu Galiciju.

15. februara u 2 časa izjutra digli su me iz kreveta ruski žandarmi i zajedno sa ostalim židovskim taocima odveli u Galiciju. Cijelo naše društvo, koje je moralo pješaćiti, najstrašnije su zlostavljali ruski vojnici na putu. U mjestu Zaleszczyki, zatvoreno je u apsu, koji je imao svega nekoliko kvadratnih metara, 60 lica, i tu smo — kao sardine u kutiji — morali da ostanemo cijelu noć, da bi sutradan izjutra nastavili dalje put za sjeveroistočnu Galiciju. Tu sam ostao nekoliko mjeseci i imao sam prilike lično da vidim kakva sramna zlostavljanja čine Rusi sa mojim vjerskim jednomišljenicima. Pomenuti ću ovdje samo najstrašnija nedjela:

17. aprila skupljeni su u Zaleszczyki svi tamošnji Jevreji, 5000 na broju: ljudi, žena i djece, i još iste noći kada su sakupljeni, protjerani su iz grada. Oni su pod jakom stražom protjerani u pravcu Fluste. Kozaci, koji su tjerali ovu žalosnu povorku, nemilostivo su šibali starce, koji nisu mogli da idu dosta brzo; često su bajonetom udarali i u sred gomile, kad im se učinilo, da se ne ide dosta brzo. Čak i mala djeca i žene nisu pošteđeni od ovih udaraca. Za 14 sati prevalili su tako iznureni starci, trudne žene, mala djeca i ostali 49 kilometara. Jedan dio je, razumije se, ostao mrtav na putu. U ovoj povorci bio sam i ja. Doživio sam, da u mjesecu julu živim u prljavim štalama, u kojima su bili smješteni svi Jevreji dotjerani iz Zaleszczyki. Kolera je bijesnila, zbog gladi i rgjavih higijenskih uslova, pod kojima su Židovi morali živjeti, a povrh toga još se i zato kolera neobično širila, što Rusi nisu preduzimali nikakve sanitarne mjere, da se zaraza smanji. Za kratko vrijeme podleglo je ovoj bolesti više od 1000 Židovi. A djeca roditelja, koji su umrli od kolere, ležahu u prašini, i pružahu svoje ručice moleći za hljeb. A ruski časnici i vojnici, koji su prolazili premlaćivali bi obično ovu djecu.

Židove, koji su ostali u životu, primoravali su Rusi, da rade na podizanju utvrđenja na Seretu, čak ni bolesni nisu bili pošteđeni od ovog rada, i ja sam vidio svojim očima, kako u mjesecu avgustu ruski vojnici iz kreveta dižu jednog teško bolesnog starog Židova, koji je bolovao od raka i primoravaju ga, da se također prihvati budaka i da radi na utvrđenjima. Na putu je pao, krv mu je udarila na usta, i već poslije nekoliko časova bio je mrtav. Pod nemilostivim, strahovitim udarcima morali su bez prestanka, da kopaju šančeve iznjurenih starci i slabe žene od 6 časova izjutra do 8 časova uveče. A kozaci su stalno udarali; megjutim nisu dobijali nikakvu hranu, nego samo po 50 kopejki, od koje je svote često zadržana polovica, a i cio iznos. Ja znam pouzdano, da je samo u prvo vrijeme, u mjestu Sniatynu umrlo od gladi 10 Židova.

Zlostavljanja uopšte sviju vrsta bila su na dnevnim redu.

U Ulaszkowcu samo za jedan dan silovali su ruski vojnici preko 30 žena i djevojaka, a predhodno su iz kuća isterani svi roditelji i muževi. Dva puta su dvije dvanaestogodišnje djevojčice obešćaćene od strane ruskih vojnika, a u prisustvu njihovih oditelja. Često se dešavalo, da su pojedini Jevreji odvojeni, ali su još prethodno njihove žene u njihovom prisustvu silovane. Jednom prilikom su, samo da bi se pred časnicima održala lijepa pozorišna igra, ruski vojnici iskasapili jednu Jevrejku, zajedno sa njeno dvoje djece, od 2 i od 4 godiue.

Moses Tannenbaum.

Balkanske vijesti.

Naimenovanje Sultana za feldmaršala.

K. B. Carigrad, 30. januara.

Povodom svog rojgendana naimenovao je njemački car Wilhelm II., sullana Mehmeda V. za feldmaršala njemačke vojske.

U brzojavu, u kome car Vilhelm izvještava Sultana, da je naimenovan za feldmaršala njemačke vojske, car ističe srčanost i hrabrost sultanovih četa, koje su već na svima bojištima pokazale kako se umiju hrabro boriti, pa su nedavno pobijedile neprijatelja i na Iračkoj fronti.

Povodom svog rojgendana, sjećajući se sviju velikih dogagjaja, sjeća se car sa osobitom radošću i sviju sjajnih uspjeha otomanske vojske. Da bi dao vidna dokaza svoje radosti, moli on Sultana, da primi znake feldmaršala njemačke vojske. Car izvještava na kraju Sultana, da je poslata i maršalska palica, kao spoljni znak podarene časti.

K. B. Carigrad, 31. januara.

Sultan je uputio njemačkom caru brzojav i za blagodario se na podarenoj maršalskoj palici.

Novo nasilje sila sporazuma prema Grčkoj.

K. B. Atena, 31. januara.

O posjedanju Karaburuna javlja se slijedeće:

28. I. pojavile su se francuske čete pred pomenutim utvrđenjem, koje je dominirajuće na ulasku u solunski zaliv, i tražile su, da se utvrda preda, po nekom tobožem sporazumu sa grčkom vladom.

Kada je grčki zapovjednik odgovorio, da njemu o tome ništa nije poznato, ostavljen mu je rok do 1 sat po podne da utvrdu preda, a ako je ne bi predao, priprečeno mu je, da će se utvrda silom zauzeti. Grčki zapovjednik se pokorio pred nasiljem.

Vijest o izvršenju ovog najnovijeg nasilja proizvela je mučan utisak u Ateni, i opšte ogorčenje, jer je grčka vlada dobila obećanje od sila sporazuma, da će Karaburnu ostati u grčkim rukama.

U Arbaniji.

Berlin, 30. januara.

„Tageblatt“ javlja iz Kopenhagena: Prema pariskim vijestima Francuzi smatraju, da je položaj u Sv. Ivanu Meduanskom i Draču vrlo ozbiljan. Esad-paša i njegove čete nalaze se u bezizlaznom položaju. Pomoć bi mogla pružiti samo Italija.

Najnovije brzojavne vijesti.

Njemački ministar finansija u Beču.

K. B. Beč, 31. januara.

Njemački ministar finansija Helfferich, prispio je ovdje iz Berlina.

Zeppelin nad Parisom.

K. B. Paris, 30. januara.

„Agence Havas“ javlja:

Za vrijeme guste magle, u subotu na noć pojavio se jedan Zeppelin nad Parisom i bacio je više bomba, kojom je prilikom poginulo više lica. Na jednom mjestu poginulo je petnaest lica, na drugom pak mjestu jedan čovjek i tri žene; jedna kuća je porušena. Inače je takogjer prirregjena znatna materijalna šteta. Potjera aeroplana za Zeppelinom ostala je bezuspješna. Do jednog časa po ponoći ostao je Pariz sasvim u mraku.

K. B. Paris, 30. januara.

„Agence Havas“ javlja dalje o lijetu Zeppelina: Kako je gusta magla pokrivala grad u visini od 700—800 metara, i tako slabila dejstvo reflektora, onemogućena je bila akcija topova za odbranu.

Više aeroplana, koji se dadoše u potjeru za Zeppelinom, koji je letio u znatnoj visini, pucali su na njega u trenutku kada se on udaljjavao. U jedan sat i deset minuta po ponoći osvijetljen je opet grad.

Vrijenje u Italiji.

Basel, 30. januara.

Govoreći o položaju, u koji je dovedena Italija poslije polaganja oružja od Crne Gore, saopštava „Anzeiger.“ Primjećuje se već znatno vrijeme u Italiji. Vladin pristalica, narodni zastupnik Raimonde, uputio je vladi pitanje, da li se prilikom potpisivanja ugovora u Londonu pomišljalo na mogućnost osvojenja Crne Gore. Londonski ugovor, kojim se isključuje zaključenje posebnog mira, znači za Italiju znatnu otežavajuću okolnost.

Rusko novinstvo protiv Italije.

Budimpešta, 30. januara.

Internacionalni brzojavni ured javlja iz Bukarešta: Povodom kapitulacije od strane Crne Gore, rusko novinstvo je izrazilo nadu, da će Talijani na svaki način učiniti u Arbaniji sve što bude moguće, da se zadrži dalje prodiranje austro-ugarskih četa. Kako se pak sada pokazalo, da Italija to neće učiniti, rusko novinstvo vrlo oštro napada talijansku vladu i veli, da je i ovoga puta Italija obmanula očekivanjem sila sporazuma. Prema vijestima iz Arbanije ne vidi se ni po čemu, da se tamo namjerava dati otpor; baš na protiv Talijani se spremaju da napuste Arbaniju.

Želja za mirom u Belgiji.

Primjećuje se opšta zamorenost od rata.

Zürich, 31. januara.

„Neue Zürcher Zeitung“ javlja iz Havra: Prilaženje tri člana parlamentarne opozicije belgijskoj vladi pada u totiko više u oči, što se namjeravalo da se smanji, a ne poveća, broj članova vlade. Ova činjenica se može samo time objasniti, da vlada vidi, da se približuje trenutak, kada će se rat završiti, a želela bi da odgovornost zbog rata padne na sve stranke. U svakom slučaju, opšta zamorenost, koja se primjećuje u krugovima belgijskih vojnika, zadaje belgijskoj vladi ozbiljnu brigu. Svuda se jasno primjećuje, da je vojnicima već i suviše od ratovanja. Ako se u toku iduće nedjelje ne desi nešto, što bi tok dogagjaja okrenulo u korist sila sporazuma, nikakav kralj i nikakva vlada neće biti u mogućnosti, da uguše opštu želju Belgijanaca, da se pristupi zeključenju mira.

Iz budžetskog odbora dume.

Stockholm, 30. januara.

„Korr. Rundschau“ saopštava: Pod utiscima balkanskih dogagjaja, neuspjeha ruske ofenzive i poštavanja unutarne krize, raste u Rusiji uzrujanost u primjetnoj mjeri. Vrlo jako pao je u oči članak „Novoje Vremja“ u kome se veli, da situacija na frontama postaje kritična, a situacija u unutrašnjosti da nije bolja.

Naročitu pažnju zaslužuje prva sjednica budžetskog odbora dume, koja je po spolnom izgledu ličila opštoj sjednici. Bilo je prisutnih dvije stotine poslanika, trideset zastupnika vlade, megju njima ministar unutrašnjih dela Hvostov sa svojim pomoćnicima princem Volkonskim, Bijelickim i Pleweom, a tako isto i svi načelnici njegovog ministarstva. Odborska dvorana bila je mala, te se savjetovanje moralo održati u velikoj dvorani dume. Sjednica je bila vrlo burna. Govor poslanika Aleksandrova izazvao je burne prizore. Aleksandrov je rekao: Rusija ide u susret svome ponoru. On istina ne želi, da bude prorok nesreće, ali mora dati izraza svojoj zabrinutosti o tome, da li je vlada sposobna i voljna, da dočeka nove udare, koji prijete Rusiji. Na zapriječavanje naroda mora se istaći, da u Rusiji ima ljudi, koji su zamoreni dalje da trpe. Drugi opet traže utjehe i zabavu u bijesnim uživanjima. Takvo stanje u jednoj velikoj državi može samo da priprema zemljište za neprijatelja, ili za zaseban mir.

Ministar unutrašnjih dijela odgovorio je, da su sve vijesti o zasebnom miru netačne i nepotvrđene. On bi, kad bi ma kada što ozbiljno saznao o zasebnom miru, odmah napustio svoje mjesto.

Poslije je kratkog prekida sjednice predsjednik Rodžjanko saopštio, da on, suprotno izjavama ministra Hvostova, ima u rukama jedno pismo, iz koga se vidi, da su čak i njega (predsjednika) htjeli da stave u službu za stvar mira.

Na ovo je ministar unutrašnjih dijela izjavio, da vlada zna, na šta se ova primjedba odnosi. Učinjeno je sve, da se takvi pojedinački slučajevi uguše. (Stvar se tiče princeze Vasiljčikove, koja je agitovala za zaseban mir.)

Petrogradska opština pod optužbom.

Petrograd, 31. januara.

Po naredbi ministra unutrašnjih dijela, cijelokupna petrogradska opština, zajedno sa predsjednikom opštine grofom Tolstojem stavljena je pod optužbu, što se nije dovoljno starala o nabavkama namirnicama za grad. Naročito je teška optužba protiv upravnika vodovoda, koji niukoliko nije odgovorio svojoj dužnosti.

Ministarska savjetovanja u Parisu.

Zavogjenje zajedničkog programa naoružanja sila sporazuma.

K. B. Paris, 30. januara.

Lloyd George i Bonar Law prispjeli su ovdje, da se savjetuju sa državnim podsekretarom Thomasom. Ovaj sastanak imao je za cilj zavogjenje zajedničkog programa naoružanja sila sporazuma. Održana su dva sastanka; jedan sa zastupnicima generalštaba, drugi sa artiljerijskim stručnjacima. Uvečer je predsjednik vlade Briand primio oba ministra.

Operacija nad švedskim princem Wilhelmom.

K. B. Malmö, 31. januara.

Švedski princ Wilhelm, koji je obolio od paljenja slijepog crijeva, operiran je juče u ovdješnjoj bolnici. Stanje princeve dolesti je sada zadovoljavajuće.

Zloupotrebljavanje Soluna.

Jedan od naših urednika imao je posljednjih dana prilike, da u Beču razgovara sa jednom ličnošću, koja je nedavno uspjela otputovati iz Soluna, umaknuvši engleskoj kontroli.

Naš sagovornik, doznajući od mjerodavnih ličnosti u Solunu, da se Englezi spremaju, da zatvore i interniraju sve podanike centralnih vlasti u Solunu, koristio se prvom prilikom i pobjegao iz Soluna, te ranije tako gostoljubive varoši na Egejskom moru, da se opet u nju vrati, kad se tamo sređe normalne prilike.

Pomenuta ličnost nam je rekla: „Kada su početkom mjeseca oktobra 1915. godine počela iskrcavanja četa u Solunu, bili su Englezi prvi, koji su ušli u varoš. Jedan engleski admiral došao je pred upravnika policije i rekao mu, da je od svoje vlade dobio zapovjest iskrcati čete. Upravnik policije uložio je protest protiv toga, ali bez ikakva uspjeha. Poslije nekoliko dana došli su i Francuzi. Pučanstvo se u prvo vrijeme držalo sasvim pasivno prema nasilnicima, koji su bespravno upali u grad. Ali kada su, zbog velikog broja četa, koje su otkupljivale sve životne namirnice, počele naglo svemu da skaču cijene, postajali su Solunjanima sve više ogorčeni protiv engleskih i francuskih vojnika. Ovo svoje negodovanje su sasvim jasno pokazivali, naročito naspram Engleza, za koje u Grčkoj nikako ne mare. Francuzi, koji su od uvijek uživali u Grčkoj velike simpatije, imali su prilike, da vide kako Grci sve više hladne prema „velikoj naciji.“

Francuzi su poslali u Solun većinom Zuave, koji su se mrzili u svojim lahkim uniformama,

te zato otkupljivali svu vunu, i uopšte toplo odjelo, što se u Solunu moglo naći. Engleski vojnici, najvećim dijelom teritorijalne čete, manje imaju da se bore sa zinom, jer su navikli na suroviju klimu, a i mnogo su bolje odjeveni od Francuza.

Cijena je životnim namirnicama u posljednje vrijeme nevjerovatno skočila, jer se Englezi i Francuzi ponašaju kao da su u osvojenoj neprijateljskoj zemlji i bez ustezanja rekviriraju od pučanstva, tako da se više skoro meso u Solunu i ne može dobiti. Pučanstvo dobro osjeća, da bi Englezi i Francuzi najradije želili, da Grčka izgladni, zato što nije htjela da pogje sa njima i da dijeli sudbinu Belgije, Srbije i Crne Gore. Sve je to u toliko povećalo mržnju napram Engleza, da su u zajedničkim patrolama — patrole si u Solunu sastavljene od 12 vojnika, četiri Engleza, četiri Francuza i četiri Grka, — Englezi u nekoliko prilika prosto bili premlaćeni. Ali ne samo da Grci negoduju napram Engleza, već i njihovi saveznici Francuzi ne kriju svoje negodovanje za engleske vojnike. Posljedica je toga, da se skoro nikako ne mogu viditi zajedno u gradu francuski i engleski vojnici. Oni se drže jedni daleko od drugih, lokali su u koje se svraćaju za vrijeme slobodnih časova potpuno odvojeni. U tom se tjera tako daleko, da Francuzi bojkotuju onu kafanu u kojoj bi samo jedanput zatekli koga Engleza, a Englezi opet bojkotuju one lokale, u kojima bi zatekli Francuze.

U prvi mah su stanovi uzeti pod najam samo za mjesec dana, ali poslije su svuda pravljene ugovori na godinu dana. Izvan grada se zidaju betonirane kasarne i to tako solidno, da izgleda, da se podižu za čitave decenije. Svra-

tišta i privatne kuće su prepunjene. U posljednje vrijeme zabranjeno je engleskim i francuskim časnicima i vojnicima da stanuju u kućama gdje stanuju Grci. Ova mjera „predostrožnosti“ ima se pripisati strahu, koga osjećaju od špijuna Englezi, oni isti Englezi, koji su Solun preplavili svojim špijunima tako, da se danas skoro nikom ne može vjerovati.

Francuzi se osjećaju vrlo nelagodno, i sasvim otvoreno priznaju neuspjeh njihove akcije na Balkanu. Oni kažu, da će se Solun samo braniti u slučaju ofenzive od strane centralnih vlasti, a na neku ofenzivu sa njihove strane se i ne pomišlja. I Englezi nisu očarani svojim bavljenjem na Balkanu. Vele, da su prekasno došli, i iz dana u dan očekuju naredbu za ukrcavanje i premještanje na drugu frontu, da brane Egipat od upada.

Za raspoloženje, koje vlada u englesko-francuskoj vojsci u Solunu, naročito je karakteristična izjava, koju je nedavno dao jedan engleski časnik: Kad vojnici centralnih vlasti napadnu na Solun najbolje bilo predati se ili pobjeći na brodove, jer bi bilo sasvim beznačajno upustiti se u borbu sa njima. Tamo, gdje se pojave austro-ugarski ili njemački vojnici oni i pobjeguju. Naročito se francuzi boje od Bugara. Izgleda, da još uvijek pamte strahovit poraz, koga su pretrpili u Vardarskoj dolini. Utvrgjenja, koja su podigli Englezi i Francuzi protežu se dvanaest kilometara, i to od Kilindira do Orfanta, i na mnogim mjestima su utvrde morale biti podignute u vodi i u baruštinama. Ovo naročito nije u volji Englezima „čistuncima“, koji bi želili, da se kreću samo po čistim mjestima“.

Podlistak.

Slike sa bojišta na Soči.

Nalazimo se na putu, koji se iz Salcane u nekoliko serpentina penje na Monte-Santo, i mi sa uživanjem posmatramo veliki dio bojišta na Soči. Teško se može naći još koji tako neznan vis — Monte Santo je visok svega 684 metara — a sa koga se može viditi tako lijepa panorama kao odatle. Lijepo se vidi cijela dolina Soče, sve do Plave, vidi se i jedan dio obale Istre, a na sjeveru dole visoravni sa dolinama brdskih rijeka, koje se nalaze između Soče i Jadrana, a gdje naše hrabre čete već mjesecima sa uspjehom odbijaju sve napade neprijatelja.

Mračno je zimsko jutro. Gusta magla pokrila je visoravni, a sitna kišica, pomješana sa pahuljicama snijega, pada bez prestanka. Ožalošćeni pognusmo glave. Ništa neće danas biti od toliko hvaljenog divnog izgleda, pomislio je svaki od nas. Ali naš vogja tješi nas trivialnim riječima: „Jutarnji gosti ne ostaju dugo“, i obećava nam da ćemo već za sat vidjeti sjajne sunčane zrake. A i male mazge, koje su nam date za jahanje, radosno podižu glave, i življe koračaju, i ako ih nitko ne tjera; i one su, izgleda, istog mišljenja kao i naš vogja. Lijevo i desno prostire se gusta šuma, i divni miris borova i smrča ispunjava zrak. Pod nama teče Soča. Dugačka povorka natovarenih konja ide nam u susret, oni idu obalom, nizvodno. Mi prelazimo serpentinu za serpentinom. Radnici živo sklanjaju snijeg sa puta. Gusta šuma izostaje iza nas. Polja su sada na mjesto šume, a snijega je sve više.

Rado bismo došli u blizinu Zagore, gdje su tako često voggjene krvave borbe, i gdje je Talijanima još u prvo vrijeme rata pošlo za rukom, da se dokopaju nekih naših položaja, ali

odakle su, sa velikim žrtvama po njih, otjerani od naših junaka. Otdada se oni trude s vremena na vrijeme, da ovdje izvojuju kakav uspjeh, ali im sav trud, razumije se, ostaje uzaludan. Naši su položaji na ovome mjestu uzgradili kao pravu tvrgjavu, i svi talijanski napadaji na ova utvrgjenja razbijaju se u njihovim krvavim žrtvama. Na ovome mjestu, kao i uopšte svuda, iz prvobitnih primitivnih utvrgjenja, napravljene su prave moderne tvrgjave, napravljena su umjetnička djela, koja daju najbolji dokaz sposobnosti naših ljudi i naše nadmoćnosti. Branioci ovih utvrda, najvećim dijelom djeca ravnice, koji su za stijene i brjegove slušali samo iz priča i knjiga, usavršili su se sada. Utvrgjenja u prvo vrijeme nisu bila slavna, to se znalo, i svakome je bilo jasno, da će biti potrebno u krvavim borbama braniti položaje. I položaju su branjeni i odbranjeni; time se sa pravom ponose odlikovani branioci.

Naš vogja je imao pravo. Magla se sve više diže i nestaje je. Vidi se plavo nebo. Oblaci odlaze prema jugu. Sa sjevera puše snažan vjetar. Kiša je sasma prestala. Uši nam je stegao mraz. I najzad, baš kad smo se mi popeli na vrh brjega, i došli pred ruševine starog manastira, ragja se sunce. Manastirske ruševine napustili su svi kalugjeri. Posljednji je pobjegao kada je jedna neprijateljska granata udarila u krov same kuće i zarila se duboko u podrumu. Duboko dole, obasjana sunčanim sjajem, vidi se rijeka, a udesno od nje šuma, koja graniči Coglio, iza koga, kako nam naš vogja objašnjava, stoje talijanske baterije. Iza naših legja, na podinama planine koja se spušta u rijeku, a na kojoj se nalaze mjesta Zagora i Plava, ima nekoliko naših osmatračnica. Mi potražismo jednu artiljerijsku osmatračnicu, iz koje je upravljano vatrom teške baterije mužara, koja se nalazi tamo negdje nazad na Somplatea-u. Osmatračnica je smještena na velikoj visini, ali nas časnik ljubazno primi,

i sa onim što je kod njega bilo, vrlo nas lijepo ugosti. Sa dogledom nam objašnjava on detaljno neprijateljske položaje.

Čim se magla podigla počeli su Talijani artiljerijsku vatru, koja ovdje nikako i ne prestaje. Sa strahovitim hujanjem prelaze meci njihove teške artiljerije preko naših glava. Nesumnjivo su ovi meci namijenjeni kojoj od naših baterija na plateau-u. Neki metci padaju u provalu pored nas. Tamo su u stijenama izdubljeni i zaklonjeni položaji naše pješadije. Naši odgovaraju sa velikom pauzom. Zatim se pak čuje kao najstrahovitija grmljavina u planinskoj udolini. Vidi se kao munja: to je eksplozija. Sa jednog mjesta se podiže vatra, kao da kulja iz vulkana, i posmatrači konstatuju sa radošću: „pogodak!“ Pred našim očima odigrava se pozorišna igra koja strašno dira živce. Časnik iz osmatračnice poziva nas da posjetimo položaj baterije, počto bez odobrenja najvišeg zapovjedništva, ne možemo sići da vidimo položaje pješadije. Telefonom je zatraženo odobrenje da smemo posjetiti baterije. Više od četvrt sata koračamo prijeko stena, pažljivo slijedeći korak po korak našem vogji.

Još nas svega nekoliko koračaji odvaja od baterije, a mi još uvijek ne slijetimo gdje se ona nalazi. Odmah zatim već smo u sred baterije, i neznajući to. Časnik, zapovjednik baterije, glasno se nasmije, ugledavši naša začugjena lica. Maskiranje baterije je zaista prekrasno izvedeno. Baterija je uzidana duboko u steni. Mjesto gdje je baterija ne razlikuje se niukoliko od ostalog stenja. I mjesto za bateriju, i mjesto za municiju, sve je izdubljeno u kamenu. Nipočemu se ne da vidjeti, da topovi najvećeg kalibra, stoje ovdje u sred stijene, spremne da svakog trenutka prospu paklenu vatru, smrt i propast, u neprijateljske redove.

Na kraju nam je naš sagovornik još rekao: Grčka vojska je sasvim na strani centralnih vlasti, a pristalice Venizelosove svakim danom sve više gube zemljišta, u koliko pučanstvo ima više prilike, da osjeti nečovječno postupanje od strane engleskih i francuskih četa. Grčki narod očekuje sa nestrpljenjem dolazak vojnika centralnih vlasti, i on će ih pozdraviti kao oslobođioce“.

Nar. privrjeda.

Privrjedni savez izmegju Austro-Ugarske i Njemačke.

Izjava ravnatelja njemačke banke Gjura Emil Straussa.

Direktor Njemačke Banke u Berlinu, koji se od prekjue bavi u Budimpešti i nekoliko puta razgovarao sa ministrom predsjednikom grofom Tissom, ministrom financije Teleszky-em i upravnicima budimpeštanskih banki, primio je dopisnika „Neue Freie Presse“, kome je o pitanju namjeravano privrjednog saveza izmegju obe centralne vlasti rekao ovo:

Odnosno privrjednog zblizenja izmegju Austro-Ugarske i Njemačke mogu samo toliko reći, da je privrjedni pravac odregjen poslije rata. Austro-Ugarska, Njemačka, Bugarska i Turska raditi će privrjedno zajednički i poslije rata. Što se naročito tiče pitanja o privrjednom zblizenju izmegju Austro-Ugarske i Njemačke, mogu reći, da se u tom pitanju u Njemačkoj pokazuje najveću predusretljivost. Dokle će to zblizenje moći ići, zavisi više od Austro-Ugarske, gdje su prilike takve, da razne carinske granice moraju i dalje postojati, jer izvjesne industrije mogu napredovati samo ako to carinske granice i dalje budu postojale. Te jedinstvene prilike morati će se uzeti u obzir.

Filijale jedne bugarske banke u Nišu i Maćedoniji.

Iz Sofije se javlja: Banque Générale, koja stoji u vrlo velikim odnosima sa peštanskom magjarskom komercijalnom bankom, otvoriti će naskoro svoj rad u Nišu i Maćedoniji. Ta sofijska banka prima prijegjašnji filijalnu banku Andrejević i drugu u Nišu, pa će u isto vrijeme likvidirati sve poslove te banke. Uskoro će se otvoriti filijala i u Skoplju.

Željeznički spoj Galicije s Poljskom.

„Nowa Reforma“ javlja: Ovih dana pustiti će se u saobraćaj tri nove željezničke pruge, kojima se vezuje Galicija sa onim dijelom ruske Poljske, koji su sada posjele carske i kraljevske čete. Postavljeno je već i željezničko osoblje za ove nove pruge.

Rumunjsko pivo za Ugarsku.

Kako bukareška „Minerva“ javlja, rumunjskoj pivovari u Turn-Severinu data je dozvola, da preko Verčierove izveze u Ugarsku pet vagona piva.

Velike količine bakra u monarhiji.

Poluzvanični „Fremdenblatt“ javlja, da se u austro-ugarskoj monarhiji sada nalaze velike količine bakra. Nalasci bakra, koji su sada stavljeni na raspoloženje za vojne ciljeve, prevazišli su sva očekivanja.

Porez na ratne dobitke u Bugarskoj.

Ministar finansie Tončev izjavio je, da se vlada sad bavi s pitanjem o porezivanju ratnih dobitaka po primjeru, kako je to učinjeno u drugim ratujućim zemljama. Zakonski prjedlog podnijeti će se još ovoj sesiji Sobjranja.

Engleska obećanja.

Velika oskudica uglja u Italiji najjasniji je primjer o bezvrjednosti engleskog obećanja. Prije no što je Italija ušla u rat obećala je Engleska da talijansko gazdovanje neće ništa pretrpjeti zbog toga, što se ugaj neće moći dovoziti iz Njemačke. Obećanje, da će Italija dnevno dobijati potrebnu količinu uglja od 30.000 tona, nije se nikad ni približno ispunilo. Sad se jedva 9.000 tona šalje u Italiju. Cijena je jedne tone 42 lire u redovno vrijeme, sad je skočila na 205 lira. U prodaji na sitno poskupljivanje iznosi 600 postotaka. Prema pouzdanim vijestima sa talijanske granice može se računati, da će se u skorom vremenu još više smanjiti dovoz engleskog uglja.

Švedska i trgovinski odnosi sa Rusijom.

U jednom članku „Švedske trgovinske veze sa Rusijom“ ističe „Svenska Dagbladet“ da se treba čuvati velikih trgovinskih poslova sa Rusijom. Izmegju ostalog veli se u članku: Nečuvano padanje kurza ruske rublje opominje svakog na najveću obazrivost. Razne švedske izvoznice radnje posredovanjem banaka zaključile su tako poslove, da će se konačna isplata tek u budućnosti riješiti, jer se nadaju na bolji njemački kurs. Izvoznicka radnja megjutim ipak mnogo stavlja na kocku, i ako se kurzevi ne poboljšaju, nego možda postanu još gori, onda će ona morati podnijeti svu štetu. To je neka vrsta kockarske igre, čiji je završni ishod, da li gubitak ili dobitak, sa svim nepoznat. Mi mislimo, da bi naše švedske radnje mudro učinile, da ne računaju sa kakvim velikim poboljšanjem kursa ruske rublje. I poslije samog mira mogu se prilike u Rusiji kao i u drugim ratujućim zemljama tako razviti, da će se vrijednost papirnog novca trajno pogoršati.

Kovanje srebrnog novca u Italiji.

„Gazetta Uffiziiale“ objavila je danas dekret, kojim se kraljevska talijanska novčana kovnica ovlašćuje, da može iskovati novog srebrnog novca u vrijednosti od 40,5 milijona lira, i to 20,5 milijona od dvije i 20 milijona od jedne lire komad.

Potreba Italije u uglju.

Jakoj obustavi vožnje na jezerima Lugano i Coma mora će uskoro slijediti potpuna obustava plovidbe brodova, ako idućih dana ne pogje za rukom, da se dovoljna količina uglja nabavi.

Propas talijanskog zajma.

Kao dokaz, da je novi talijanski zajam potpuno propao može poslužiti i činjenica, što je, kako „Tägliche Rundschau“ javlja u jednom brzojavu iz Lugana, upisivanje udionica prođeno do 1. marta.

Ruski zajam u Engleskoj.

U Londonu se sada vode pregovori za novi zajam za Rusiju, i kako javlja „Neue Zürcher Zeitung“, Rusija želi sada da zaključi zajam od jedne milijarde sa 5%. Ruski se ministar finansija Bark očekuje mjeseca februara u Londonu.

Razne vijesti.

Jubilarna svečanost lavovskog sveučilišta.

20. januara 1916. godine poljski je kralj Ivan Kazimir, podigao jezuitsku školu, koja je bila u Lavovu, na stepen sveučilišta. Prije neki dan proslavili su Poljaci u Lavovu 255. jubileum sveučilišta, na kome su od početka nove školske godine opet počela redovita predavanja. Narodni zastupnik, profesor dr. Glombinski, u jednom članku u „Kurier Lwowski“ ukazuje naročito na to, da su za vrijeme posljednje ruske vladavine u Galiciji, bila potpuno obustavljena predavanja na sveučilištu u Lavovu, i da su Rusi naročito naglašavali, da se više ne može ni pomišljati na postojanje jednog poljskog sveučilišta u Galiciji.

Amaljija.

U „B. T.“ opisuje Oskar Werb, koji se nalazi na bojnopolju, nekoje dirljive dogagjaje, od kojih mi iznosimo slijedeći:

Podoficir Bick, u gragjanstvu bogoslov, mali suvonjav čovjek na kome se moglo odmah poznati, da je kopao u knjigama, bio je jedini od podoficira jednogodišnjih dobrovoljaca, koji nije imao željezni krst. Pa ipak ga je on, tako je vladalo mišljenje u cijeloj bateriji, to jest sviju topdžija, deset puta prije zaslužijo, nego li mnogi drugi. U dogagjajima, od kojih bi se i najprekaljeniji pješak grozio, pokazivao bi toliku smjelost, kao da je, od kako je živ, imao posla sa ruskim pimpaćima. Ako je trebalo pronaći izgublenu patrolu, Bick je bio prvi tu. Ako je trebalo iznaći kakvo neprijateljsko osmatračko mjesto, Bick ga je iznašao. Sve, što je on činio, vršio je na podsmjeh zviždanju neprijateljskih šrapnela, s takvom ravnodušnošću, kao da ga olovo ne bije. Mi, njegovi drugovi, više puta smo ga opominjali, da tako ludo ne izlaže svoj život.

„A šta!“ rekao bi on. „Šta je to opasnost? Mene ne bije kuršum, ja imam amaljiju“.

„Šta, bogoslov i amaljija?“

On se smješio na naše čugjenje, pa nam je skromnim načinom, kakav je i sam bio, rekao:

„Još kad bi znali, kakva je!“

Bick je imao pravo. On nije bio žrtva kuršuma, morao je da okonča u otrovnim pandžama tifusa. Kod Blonija počiva vječnim snom.

Kad je baterija spremila njegove stvari, da ih pošlje u domovinu, nagjena je i amaljija, jedan mali presavijen list hartije. Na njemu su bila ljubicaštom bojom vrlo jasno ispisane ove energične riječi:

„Jer, s čovjekom biva onako kao i sa stokom: kako ova umire, tako umire i on, i svi imaju jedan dah; čovjek nema ništa više nego li stoka; jer sve je ništavno. Sve se kreće na jednom mjestu; sve je iz praha stvoreno i biti će opet prah. Ko zna, da li će dah čovječiji otići gore, a dah stoke dole kod zemlju? I tako sam uvidio, da ništa nije bolje, nego da je čovjek veseo u svoime radu; jer to je njegov dio; jer ko bi htio, da ga, dovede dotle, da vidi ono, što će se poslije njega dogoditi?“

Ovaj list hartije nije poslat u domovinu. Suviše je nekršćanski, rekao je vodnik. Ja sam ga zamolio, da mi ga pokaže i da mi ga ustupi. Kad sam dočnio, sa izvjesnom uznemirenošću, podnio list jednom kandidatu bogoslovlja, on je slegao ramenima: „Šta ima ovdje nečega osobito velikog. Sve ovo na ovom listu ispisano i suviše je poznato, vidi Propovjednik 3, stih 19—22!“

Članovi dume na bojištu.

Prema vijestima petrogradske „Riječi“ jedna grupa članova dume otići će ovih dana na bojište, da bi svojim prisustvom podigla duh kod vojske, i da bi se na licu mjesta uvjerila o pravom stanju na bojištu. Članovi dume posjetiti će samo besarabijski front.

Venizelos u Solunu?

Pariski listovi javljaju iz Soluna, da je tamo na jednom francuskom ratnom brodu prispjeo Venizelos sa Krete.

Patrijotska žena jednog rezerviste.

U „Fr. Z.“ može se pročitati jedna molba za odsustvo, koju ja jedan od ratnih dopisnika poslao svome listu i za čiju istinitost on jamči. Molba, kojoj po iskrenosti nema ravne, glasi ovako:

„Pošto se kod većine žena pokazuje rezultat, koji su sa sobom ostavili rezerviste na odsustvu, pa se one već sad raduju na predstojeći ratni podmladak, neću ni ja da izostanem i da dudem ismijana. Ali ja neću, da pogjem stranputicom i da se vježbam u njemačkoj vjernosti, jer i moj je muž još od početka rata u bojnim redovima. Ali i priroda traži svoje pravo. Ja se s toga nadam, da će moja želja biti ispunjena, a kakav će naš rezultat biti, to će kazati budućnost. Našem caru potrebni su vojnici. Samo ne treba i suviše odugovlačiti sa odobrenjem odsustva, jer bi se inače mogao svršiti rat, te bi naša želja za ratnim podmladkom mogla biti osujećena. U dubokom poštovanju....“

U RADNJI

Russo i Kalmića

Beograd, Vasina ulica 5.

— preko puta Narodnog Pozorišta —

ima na prodaju jedna velika količina

obuća-cipela

muških i ženskih

ROBA ODLIČNA,

cijena niska, — prodaja na jedan par na više.

Oglašujte u „Beogradskim Novinama“.

Neredi u Portugalu zbog skupoće.

K. B. Lisabon, 31. januara.

Zbog velike skupoće, koja vlada, izvršeni su prošle noći napadi gladne gomile na više kolonijalnih radnja i pekara. Pčinjena šteta nije znatna. Više lica je ranjeno. U gradu je opet povraćen red.

Odbrana Suezkog kanala.

Milano, 31. januara.

Prema izvještajima „Secola“, putnici koji su došli iz Bombay-a u Napulj pričaju, da Englezi čine razne pripreme na Suezkom kanalu za odbranu. Englezi su podigli novu stratejsku prugu Suez-Ismael.

Dnevne vijesti.**Veliki vojvoda od Mecklenburg-Schwerina u Beogradu.**

U subotu, 29. januara, u 10 časova prije podne, prispio je vladajući veliki vojvoda Mecklenburg Schwerina Friedrich Franz IV. na putu iz Niša u Beograd. U njegovoj pratnji nalazi se Preuzvišeni gospodin dvorski maršal pl. Rantzau, pukovnik von Heintze i kapetan von Witzendorf. Na kolodvoru je velikog vojvodu pozdravio Preuzvišeni gospodin generalni gouverner podmaršal grof Salis-Seewis, u čijoj je pratnji veliki vojvoda pregledao grad i konak. Poslije doručka, koji je bio u dvorskom vozu na kolodvoru, otišao je veliki vojvoda, u pratnji Preuzvišenog gospodina generalnog gouvernera na Kalimegdan, gdje je velikom vojvodi predstavljen zapovjednik mosne brane i grada general Kuhinka, koji je na karti objasnio kako su carske i kraljevske čete zajedno sa njemačkom vojskom prodrle preko Dunava i Save u Beograd. Potom je veliki vojvoda pregledao bivši srpski časnički dom, kolodvor i pontonski most, a zatim je otišao u njemačku pričuvenu bolnicu broj 58, gdje leže bolesni vojnici velikog vojvode. On im je razdavao cigare i za svakog je imao po koju ljubaznu riječ.

Uvečer je Preuzvišeni gospodin generalni gouverneur u časničkoj menaži u čast velikog vojvode priredio ručak, na kome su, osim gospode iz pratnje, prisustvovali gragjanski doglavnik, tajni savjetnik Ljudevit pl. Thalloczy, generalmajor Kuhinka, šef generalštaba generalštabni podpukovnik Otto Gellinek, generalštabni major Duić, kao i zapovjednik njemačkog etapnog zapovjedništva u Beogradu, kapetan barun Wrangel, i drugi. Poslije ručka odvezao se veliki vojvoda na kolodvor, gdje je u svom dvorskom vozu prenoćio.

Sutradan u 1/2 6 izjutra otputovao je veliki vojvoda u Budimpeštu.

Vratili se.

Megju mnogima vratile su se ovih dana u Beograd i ove ugledne ličnosti: dr. Vladan Gjorgjević ministar predsjednik u miru, dr. Mijajlo Popović bivši ministar i direktor državnih željeznica u miru, Todor Stefanović-Vilovski šef presbira, Milorad Antula upravnik klasne lutrije, Kosta Glavinić, komesar Narodne Banke, Petar Petrović i Vladimir Zdelar profesori.

Povratak u Beograd.

Posljednjih dana vratio se u Beograd iz raznih izbjegličkih mjesta vrlo veliki broj porodica, većinom imućnijeg staleža: trgovaca, industrijalaca i zanatlija. U opšte se opaža, da povratak u Beograd postaje svakog dana naglo sve veći, pa je i ulični saobraćaj u najudaljenijim ulicama grada sve življi. Ovako naglo vraćanje izbjeglica svojim domovima objasnio nam je jedan ugledni gragjanin ovako: „Dok sam bio u unutrašnjosti, slušao sam o Beogradu čitave bajke: o nesigurnosti, o skupoći i mnoge druge stvari. Kao primjer pravog zastrašivanja navesti ću vam samo ovo. Tako se ovdje tvrdilo, u što se i vjerovalo, da u Beogradu košta metar drva 200 dinara. Ali je svijet našao puta i načina, da se pouzdano uvjeri, da su sve o Beogradu rasturivane vijesti prave izmišljotine, saznao je ovo: da je u Beogradu ne samo odličan red i poredak, čistoća primjerna, da je sigurnost u svakom pogledu mnogo obezbjeđenija, nego li što je ikad bila; da gradska uprava čini sve što je moguće, da grad ne samo povratni, nego da ga i ukrasi, da gragjani ne osjete nikakvu neugodnost. Ja, po mome povratku,

Od 1. februara prodavati će se

„Beogradske Novine“

u Beogradu i u krajevima posjednutim od carskih i kraljevskih četa po cijeni od

4 helera

izvan ovih krajeva i to u Hrvatskoj-Slavoniji, Bosni-Hercegovini i Dalmaciji

6 helera

a u ostalim zemljama austro-ugarske monarhije i u inostranstvu po cijeni od

10 helera

svaki broj.

Mjesečna predplata staje za Beograd i posjednute krajeve

50 helera

izvan ovih krajeva i to u Hrvatskoj-Slavoniji, Bosni-Hercegovini i Dalmaciji

80 helera

a u ostalim zemljama austro-ugarske monarhije i u inozemstvu

Kr. 1.20

„Beogradske Novine“ izlaziti će i u buduće kao jutarnji list za sada.

tri puta nedjeljno:

utornikom, četvrtkom i nedjeljom.

Uredništvo i uprava

„Beogradskih Novina“.

sve što vam rekoh i osjetio sam i vidjeo sam i hvala Bogu, što sam se vratio. Sve je to sad saznao i u unutrašnjosti izbjegli svijet i, evo, zato se sad tako mnogobrojno vraća; svaki živi, da je na svom domu, naročito kad mu je ovako ugodno“.

Nestali.

Za slijedeća lica nalaze se kod uprave „Beogradskih Novina“ pisma, koja su nam poslata od züriškog ureda za traženje nestalih:

Sveštenik Dušan Milinković iz Dobriča kod Šapca.

Miloš Bujošević, poljodjelac u Raščišću kod Ivanjice.

Gospođa Mileva Sav. Nikolić iz Valjeva.

Stojan Atanasijević iz Vranje.

Milutin Majdanac, trgovac u Gornjem Milanovcu.

Gospođa Marija Savović iz Kraljeva.

Gospođa Ruža Čupić. Zviskina Kutja, Leskovac.

Trifun Filković, trgovac iz Giljana.

Rista Hadži-Stefanović iz Vranje.

Gospođa Danka Dimitrijević iz Bitolja — Novo Sadska 84.

Gospođa Marija Cvetković iz Paračina.

Kosta Gjorgjević, obućar iz Paračina.

Mi molimo naše čitaoce, ako bi ko šta znao o navedenim ličnostima, ili o njihovom sadašnjem mjestu stanovanja, da o tome izvjesti najbliže vojne vlasti ili upravu „Beogradskih Novina“.

Carske i kraljevske vojne vlasti umoljavaju se, da izvještaje šalju upravi „Beogradskih Novina“ — bojna pošta 131.

Uspjeh našeg poziva.

Na poziv züriškog ureda za traženje nestalih, koga smo mi objavili u broju od 30. januara, javila se gospođa Anastasija Hristodulo i njene kćeri. Mi smo ih izvjestili o dobrom zdravlju njihovih rođjaka, i sada i njih o tome izvještavamo.

Uprava „Beogradskih Novina“ (Bojna pošta 131) rado uzima nasebe, da pribira izvještaje o svima, koji su nestali u ratu, ili za koje su rođjaci izgubili trag.

Popis životnih namirnica.

Carsko i kraljevski vojni generalni gouvernement poslao je ovu zvaničnu objavu svima opštinama:

Da bi se dobio prijegled o pravom stanju životnih namirnica u zemlji, pozivaju se ovim sve opštinske uprave, da po priloženim listama izvjestite o stanju životnih namirnica na dan 1. marta po novom koledaru.

Obrača se naročito pažnja, da se ovaj popis ne vrši sa namjerom, da se od pučanstva oduzme ono što već ima, nego samo, da bi se utvrdilo za koje

vrijeme pojedini krajevi mogu živjeti sa onim namirnicama, koje imaju. Prijavlivanje je prinudno, i svak pojedinac je obavezan, da prijavi sve namirnice s kojima raspolaže. Tko nebi točno prijavio sve namirnice koje ima, biti će najstrožije kažnjen. Okružna zapovjedništva su ovlašćena u ovakvim slučajevima, pored kazna lišenja slobode, da izriču i novčane kazne do 1000 kruna. Sve neprijavljene namirnice biti će oduzete, i za njih se ništa neće platiti.

U isto vrijeme izvještava se pučanstvo i upozoruje, da je obustavljena svaka rekvizicija životnih namirnica, i da vojska nabavlja namirnice od pučanstva samo kupovinom za gotov novac.“

Toplo kupatilo.

Počevši od 3. februara otvoreno je za gragjanski svijet parno kupatilo u Car-Dušanovoj ulici ponedjeljnikom i četvrtkom. Kupatilo u kadama mogu gragjani upotrijebiti svakog dana.

Ulaz u parno kupatilo dozvoljen je samo muškima. Kupati se može od 7 prije do 5 časova po podne. Za kupanje u kadama zajedno s potrebnim rubljem plaća se 1.50 K, za parno kupatilo 1 K. Za trljanje plaća se zasebno 60 h., za šišanje kose 40 h., za brijanje 20 h., za sečenje žuljeva tako isto 20 h.

Kino — pozorište.

Od 1. februara davati će se u Kino-pozorištu dvije predstave za gragjanstvo, i to četvrtkom i petkom. Početak je u 3 i 5 časova po podne.

Cijene su: loža 1.50 kr.; I. mjesto 1 kr.; II. mjesto 80 h.; III. mjesto 50 h.

Izdavanje pomoći.

Carsko i kraljevsko kotarsko zapovjedništvo odpočelo je jučer da izdaje pomoć srpskim penzionerima i penzionerkama, koji su se radi dobijanja pomoći prijavili naročito za to odregjenom odboru. Za sad se izdaje pomoć prvoj partiji prijavljenih.

Robijaši u slobodi.

I pored najstrožijih kazni, kojima se u današnje ratno vrijeme kažnjavaju zločinci, zločini ipak nisu rijetki i najveći broj zločina ima se pripisati tome, što su srpske vlasti, pred svoje povlačenje, pustili u slobodu sve robijaše, a megju njima i stare okorjele zlikovce. Iz beogradskih je kazamata pušteno samo preko 150 najtežih zločinaca, megju kojima je preko stotina po tri puta osugjivana na robiju i izvršila po nekoliko ubistava. U Nišu je pak pušteno na slobodu preko 250 najtežih zločinaca, megju kojima se nalazilo i 20 zbog izvršenih zločina na smrt osugjenih, koji su pomilovani na tešku robiju. Svi ovi urogjeni zločinci, čim su pušteni na slobodu, odmah su se dali u novu pljačku i zločine, još i prije povlačenja srpske vojske. Najveći dio pljačke u većim mjestima u Srbiji, pa i u selima, izvršili su ti zločinci, koji su od Save i Dunava, pa sve do Kosova polja išli odmah iz vojske, koja je odstupala, organizujući pljačku.

Kada se vlada Nikole Pašića, spremala za bjegstvo iz Niša u Kraljevo, i kada su primljeni prvi izvještaji o nedjelima, koja počinje robijaši na slobodu pušteni iz beogradskih i topčiderskih kazamata, predlagali su neki u Nišu, da se robijaši više ne puštaju na slobodu. Ali ovaj predlog nije usvojila vlada Nikole Pašića, jer pod izgovorom, da se svi osugjeni puste na slobodu, pušteni su iz zatvora i na robiju osugjeni nesavjesni državni liferanti, poslovni prijatelji Pašića i njegovih drugova, iz poznate srpske paname brašnarske i opančarske afere, na kojoj Pašić i njegovi pomagači zaradiše više milijona. Da bi dakle oslobodili svoje pomagače, Pašić i drugovi nisu prezali ni od toga, da puste u slobodu okorjele zlikovce i ubice, koji sada predstavljaju veliku opasnost za pučanstvo.

Ali blagodareći revnosnom radu carskih i kraljevskih vojnih vlasti najveći dio ovih zlikovaca, koje su srpske vlasti pustile u slobodu, opet je uhapšen, te tako zavedena bezbjednost.

Nar. privrjeda.**Otvaranje bečke burze.**

Kao što je poznato postoji namjera, da se burza u Beču uskoro ponovo otvori i da se rad u njoj redovno ponovo odpočne. U toj cijelji vode se već od dužeg vremena pregovori odbora dvanaestorice burzanske

komore, koji će utvrditi načine ponovog otvaranja. Pitanje će se zajednički riješiti u Beču i Budimpešti. Pregovori u Budimpešti već su u suštini zaključeni, ali još nije utvrđeno vrijeme, kad će se ponovo otvoriti burza u Budimpešti; misli se, da će mjerodavni činovi u Austriji i Ugarskoj riješiti to pitanje u mjesecu februaru.

Bugarske pruge istočnih željeznica.

U Sofiji se od nekoliko nedjelja održavaju konferencije o pitanju otkupa pruga istočnih željeznica od Svilegrada do Dedeagača, koje je Bugarska uzela u svoje ruke. U ovim konferencijama učestvuju organi bugarske vlade i direktor istočnih željeznica Müller. Pregovori će trajati još neko vrijeme. Vjerovatno je, da će se postići sporazum o otkupnoj cijeni i o ostalim uslovima, ali se po sebi razumije, sve se to može dovesti u red tek onda, pošto se velika politička pitanja potpuno u miru srede. Prihodi istočnih željeznica u godini 1915. bili mnogo veći no u god. 1914. S obzirom na neuređene prilike zapadnih pruga društvenih linija, koliko se za sad može ocijeniti, dividenda će teško biti veća od prošlogodišnje, koja je iznosila 5 procenata.

Padanje kurza francuske rente.

Tri postonta francuska renta ponovo je pretrpila teško padanje kursa. U početku godine iznosio je kurs 63.75, a za tri nedjelje, koje su od tada prošle, pao je kurs za puna 2 postotka. Pri odpočetom ratu prije godinu i po notirala je francuska renta 78 postotaka, pa je time kurs od tada pao sa skoro 17 postotaka. Imaoci tri postotne francuske rente izgubili su skoro četvrti dio svoga kapitala za vrijeme rata.

To je stanje, kojeg nema ravna ni kod jedne kontinentalne rente, i takvo padanje kursa objašnjuje najjasnije, kakve je finansijske pustoši počinio, rad u najvećem kapitalnom bogatstvu u Francuskoj. Uzrok posljednjeg padanja rente, koje traje još od početka decemara, leži u emisiji novog ratnog zajma. Ratni zajam notira sa 88.60, i donosi nominalno 5%. Stvarni prinos računa se sa 5.64 postotaka. Megjutim tri postotna renta pri današnjem kursu donosi prinosa od 4.8 postotaka, a to je za 0.8 postotaka manje, nego li ratni zajam. Ali su ipak izgledi tako nisko notirane rente veći, nego li izgledi jednog papira, koji je parikursu bliži. Osim toga je 5 postotni ratni

zajam više izložen opasnosti, da će u docnijem vremenu biti konvertiran. Pa ipak je znatno velika razlika od 0.8 postotaka u iznosu kod jednake sigurnosti, koji pruža jedan i isti dužnik, država. Izravnjanje skakanjem kursa ratnog zajma, kome se ministar finansije možda nada, isključeno je, jer je emisija bila vrlo velika, a osim toga za proljeće nagoviješteno je i drugo izdanje. Prirodna je posledica bila padanje kursa tri postotne rente, koja se već približila stanju od 60 postotaka. Takva vrijednost glavnog papira francuskog državnog kredita stoji u oštroj protivnosti sa uvjerenjem, da je uvjerenje o pobjedi u Francuskoj postojano i nepokolebano. Francuski kapital izgleda da u to ne vjeruje.

Vozni red

za brodarski saobraćaj između Zemuna Oršave i natrag.

Nizvodno:

Odlazak iz Zemuna	4 ⁰⁰	prije podne
" Beograda	5 ⁰⁰	" "
" Pančeva	6 ³⁰	" "
" Vinče (pristaje samo u slučaju potrebe)	7 ⁰⁰	prije podne
" Grocke	8 ⁰⁰	" "
" Smedereva	8 ³⁰	" "
" Kevevara (Kovin)	8 ²⁰	" "
" Dubravica	8 ⁵⁰	" "
" Baziaš	10 ⁰⁰	" "
" Gradišta	10 ³⁵	" "
" Omoldave	11 ¹⁰	" "
" Drenkove	12 ³⁵	po podne
" Milanovca	1 ⁴⁰	" "
Dolazak u Oršavu	3 ¹⁰	" "

Uzvodno:

Odlazak iz Oršave	5 ³⁰	prije podne
" Milanovca	7 ⁴⁰	" "
" Drenovke	9 ⁴⁰	" "
" Omoldave	11 ⁴⁰	" "
" Gradišta	12 ²⁰	po podne
" Baziaša	1 ⁴⁵	" "
" Dubravice	3 ⁴⁵	" "
" Kevevara	4 ³⁰	" "
" Smedereva	5 ¹⁵	" "
" Grocke	6 ²⁵	" "
" Vinče (pristaje samo u slučaju potrebe)	7 ³⁵	po podne
" Pančove	8 ⁴⁵	" "
" Beograda	8 ⁴⁵	" "
Dolazak u Zemun	9 ²⁰	" "

Brodarsko zapovjedništvo.

Cesarsko i kraljevsko policijsko pred-sjedništvo.

Cijenovnik vožnje

I. U gradskom obimu:

Dvopežna kola do 3 lica i 1/2 sata K 2.—
za svaki dalji 1/4 sata 1.—
(započeti 1/4 sati računaju se potpuno.
Ako je u fiakeru više od tri lica, plaća svako više
lice po 0.50

II Do željezničke, parobrodske stanice i obratno:

Dvoprežna kola do 3 lica K 3.20
ako je u fiakeru više od 3 lica za svako više lice . 0.60

III. Druge vožnje:

Na 1/2 dana (7 sati) K 20.—
Na cio dan (14 snti) 30.—

IV. Vožnje van grada:

a) u Zemun, željez. stanica K 8.—
b) u Zemun, grad 20.—
c) u Zemun, željez. stanica ili grad i nazad, za
1/2 sata čekanja u Zemunu 15.—
d) Vožnja van grada (izuzimajući Zemun) po pogodbi.

V. Čekanje u Beogradu i Zemunu po cijeni od sata kao pod I.

VI. Odredbe za prtljag:

Obični ručni putnički prtljag besplatan, za prtljag kod kočijaša od komada K 0.60

Tvornica kišobrana

Moše A. Mazze

Dobračina ulica broj 4., — blizu Pozorišta,
otvorena je svakog dana. Prima sve opravke
i preporuča svoje stovarište. 2

Mali oglasnik.

Prodaje se

cio kućevni namještaj. Balkanska ulica 10. c 33

Vrijedna Nijemica

govori njemački i srpski, traži namještenje kao domaćica, nadzirateljka ili tome slično. Ponude slati u Vidinsku ulici 34, vrata 46. c 34

Traži se kuvarica, Djevojčica,

ozbiljna od 15—16 god. koja prilično vlada njemačkim jezikom, za posluživanje u jednoj većoj poslastičarnici. Stan hrana i plata prema sposobnosti. Za adresu obratiti se uredništvu ovog lista, pod „valjana 100“.

Gjura Ivančić,

plete i opravlja stolice. Beogradska ulica br. 15. 19

OPERATOR

Dr. Slavka Mihajlović, specialista za ženske bolesti, prima svakog dana od 2—4 sati po podne. Stan Kralj Milanova ul. 37. c 22

Gertruda Brašel

javlja poštovanim gospojama i gospojicama, da se njen

Damen-Mode-Salon

za sada nalazi u Studeničkoj ulici 12., i da prima na izradu sve vrste haljina, kostima i mantova. 12

Lokal za dućan i stan,

sa 2 sobe i kuhinjom, traži se u Beogradu. — Ponude sa oznakom cijene poslati upravi ovog lista pod šifrom: „Mihaly Vajda No. 106“. c 27

Devojčica od 15 godina,

koja je svršila dva razreda gimnazije, prilično vlada njemačkim jezikom, htela bi stupiti u kakvu radnju kao prodavačica. — Obratiti se Janjićevo sokače br. 17, u Paliluli c 24

Nestali.

Moja djeca

Dragoslav i Boško prilikom evakuacije Beograda otišli su put Kursumlije i do sad mi se nisu javili.

Ako koji što zna o njima molim da mi javi preko „Beogradskih Novina“.

S poštovanjem Dimitrije Tojkanović.

DUGOGODIŠNJA MENJAČKA RADNJA

LEONA KABILJA

koja se nalazi u Knjaz Mihajlovoj ulici br. 38. (preko puta D. Gjukanovića & Co) otpočela je rad i preporučuje svoje usluge poštovanom pučanstvu.

Agenturska i posrednička radnja

Sándor Pollák

— NOVI SAD, Ulica Kossuth Lajoš 11, —

preporučuje svoje prvoklasno komisiono stovarište, kao i svoje prvoklasno posredništvo.

CARO I JELLINEK DR. S. O. JAMSTVOM

Beč I., Deutschmeisterplatz 4.

roduznice: Bodenbach, Budapest, Halbstadt i Trst

preuzimaju prevoze sviju vrsti u balkanske države.

Upute badava.

Moja kemička čistiona i bojadisaona odijela, opet je za moje mušterije otvorena.

Anton Kellner

Bojadisar i kemički čistilac.

— BEOGRAD, Zeleni venac br. 14. —

Tvornica: DUŠANOVAC, KRALJEVA UL. 16.